

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2564

คอลัมน์ชอกแซกอาเซียน : 25 กุมภาพันธ์ 2564

เมื่อได้ทราบธรรมชาติและความสำคัญของเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว ทีนี้ก็อาจจะมีความถามว่าเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะนำมาปลูกในประเทศไทยนั้น ปกติต้องใช้ปริมาณทั้งสิ้นเท่าใดและเอามาจากไหนบ้าง ถึงตรงนี้ ผมขออนุญาตกำชับท่านผู้อ่านที่มีใช้นักเกษตร โปรดกลับไปทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า พันธุ์ (variety) กับ เมล็ดพันธุ์ (seed) อีกสักครั้งก่อนที่จะอ่านต่อไปนะครับ

เบื้องต้น ขอเรียนว่า นับเป็นความโชคดีอย่างล้นเหลือที่ฟ้าประทานให้ประเทศไทยเรามีพื้นที่ทำนากว้างใหญ่ไพศาล เรามีที่ราบลุ่มเจ้าพระยาใหญ่โตสุดลูกหูลูกตาในเขตภาคกลางที่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการทำนาปลูกข้าว ยิ่งไปกว่านั้นก็ยังมีพื้นที่ดอนและที่สูงในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รวมทั้งภาคใต้ก็มากมายมหาศาลเช่นกัน จนเมื่อรวมกันทั้งประเทศสามารถผลิตข้าวได้พอเพียงต่อการบริโภคภายในประเทศ ซ้ำยังเหลือส่งขายไปต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี นอกจากนี้ เรายังมีชนิดพันธุ์ข้าวที่คุณภาพเยี่ยมอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก เป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าผู้ที่บริโภคข้าวทั่วโลก ใครๆ ก็รู้จักชื่อเสียงกิตติศัพท์ของข้าวไทย ทำให้เราส่งออกข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลกติดต่อกันเป็นเวลาเกือบยี่สิบปี แม้ว่าปัจจุบัน อันดับการส่งออกของไทยอาจหล่นจากที่หนึ่งไปบ้าง แต่ก็นับว่าไม่เกินที่สามของโลกอย่างมั่นคง

ทว่า ในความโชคดีนั้น ก็ตามมไปด้วยปัญหาอุปสรรคอยู่หลายอย่างหลายประการ และหนึ่งในหลายๆ อย่างนั้น คือว่าจะเสาะหาเอาเมล็ดพันธุ์ข้าวหัวเชื้อดีๆ ที่ไหนมาใช้ปลูกในพื้นที่นาจำนวนมากมหาศาลเหล่านั้นได้อย่างเพียงพอ เพราะถ้าคำนวณจากพื้นที่นาทั้งหมดของประเทศไทยที่มีอยู่ประมาณ 60 กว่าล้านไร่ มีการทำนาปีประมาณเกือบเต็มพื้นที่ และยังมีการทำนารอบสองหรือนาปรังอีกปีละประมาณ 6-7 ล้านไร่ ผลปรากฏว่า เราจะต้องใช้ในปริมาณเมล็ดพันธุ์มหาศาลราวๆ ถึงปีละ 1.3 ล้านตัน มองดูเผินๆ แล้วเป็นจำนวนมหาศาลที่ยากมากที่จะหาได้อย่างเพียงพอ พังอย่างนี้ใครที่เป็นนักธุรกิจอาจจะตาลุกวาว เพราะถ้าเมล็ดพันธุ์ข้าวราคาโลกรั้มละ 30 บาท ยอดรวมรายได้จากการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวจะสูงถึงกว่า 40,000 ล้านบาทต่อปีเลยทีเดียว

แต่เดี๋ยวก่อน กรุณาหยุดผันหวนก่อน เพราะข้อเท็จจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ปลูกอยู่ทุกวันนี้ โดยธรรมชาติ สามารถเก็บไว้ปลูกต่อๆ กันไปได้โดยไม่รู้จักจบ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องไปซื้อหาจากภายนอกทุกครั้งที่ต้องการปลูก เว้นเสียแต่ว่าชาวนาผู้ปลูกต้องการจะเปลี่ยนชนิดพันธุ์ข้าวจากพันธุ์เดิมที่เคยปลูกอยู่ (และยกเว้นกรณีเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวลูกผสม หรือ hybrid rice seed ที่ปลูกได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น) จะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยเรามีการทำนาปลูกข้าวมาแต่ครั้งก่อนกรุงสุโขทัย หรือมากกว่า 1,000 ปีเราไม่เคยพบหลักฐานปรากฏว่ามีบริษัท

ห้างร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวมาก่อน หากแต่ชาวนาใช้วิธีเก็บคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยตนเอง หรืออาจหยิบยืม แลกเปลี่ยนจากเพื่อนบ้านมาใช้ปลูกกันซะเป็นส่วนใหญ่ แนวปฏิบัติแบบนี้ ได้สืบทอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน

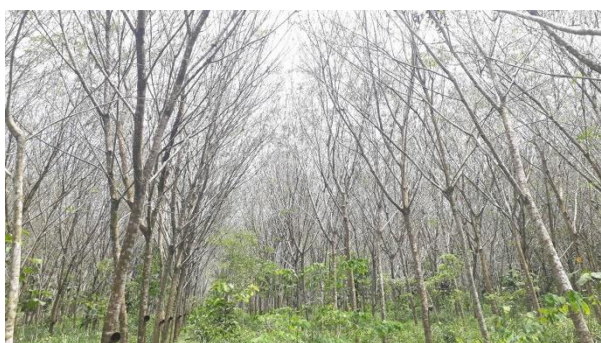
ดังนั้น จึงประเมินได้ว่าปริมาณความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าว (ที่ใหม่ๆ โดยไม่ต้องเก็บเอง) นั้น มีจำนวนน้อยกว่าปริมาณ 1.3 ล้านตัน ที่ต้องมีใช้ปลูกจริงๆ มากทีเดียว และจากข้อเท็จจริงอันนี้ จึงช่วยทำให้ปัญหาอุปสรรคในด้านขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่กล่าวข้างต้นของประเทศไทย ดูจะผ่อนคลายลงไประดับหนึ่ง อีกทั้งยังทำให้พันธุ์ข้าวของผู้คิดจะทำอาชีพผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาย ต้องมลายลงไปอย่างช่วยไม่ได้ แต่กระนั้นก็ตาม ในยุคสังคมมนุษย์ที่มีการพัฒนาในทุกด้าน บวกกับการที่สภาวะภูมิอากาศของโลกตลอดจนสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นในปัจจุบัน การจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เก็บไว้เองซ้ำๆ กันปลูกทุกปีเหมือนอย่างแต่ก่อน จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากขึ้น เพราะอาจทำให้ผลผลิตตกต่ำลง โรคแมลงรบกวนได้ง่ายขึ้น รวมทั้งคุณภาพของผลผลิต เช่น กลิ่นหอม ความนุ่ม ความอร่อย ด้อยลงไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ใหม่อยู่บ้าง ในทางวิชาการปัจจุบันบอกว่า ชาวนาไม่ควรใช้เมล็ดพันธุ์เก่าที่เก็บไว้เองปลูกเมื่อเกิน 3-4 ฤดูกาล ยิ่งในประเทศที่เจริญแล้ว เช่น ในยุโรป อเมริกา ชาวนาของเขาจะซื้อเมล็ดพันธุ์ใหม่ปลูกทุกปีโดยไม่มีการเก็บไว้เองเลย คงต้องมาว่ากันต่อในฉบับหน้าครับ

ชาญพิทยา ฉิมพาลี

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2564

คอลัมน์ หน้ามองฟ้า เท้าเหยียบดิน : พฤษภาฯ ไบร่งต้องสูญพันธุ์

ยางราคาร่วงว่าเป็นวิบากกรรมของเกษตรกรชาวสวนยางแล้ว ยังถูกเคราะห์ซ้ำกรรมซัด ต้องมาเจอกับโรคไบร่งในพื้นที่ภาคใต้ สาเหตุมาจากเชื้อรากลุ่ม Colletotrichum sp. และ Pestalotiopsis sp.

เริ่มระบาดจากอินโดนีเซียมาก่อน มีสวนยางได้รับความเสียหายกว่า 2.5 ล้านไร่ จากนั้นระบาดเข้าสู่ไทยเมื่อปี 2562 มีสวนยางได้รับผลกระทบกว่า

700,000 ไร่ ครั้งนั้นยังไม่ถือเป็นความเสียหายนัก เพราะต้นยางไทยยังแข็งแรง ยังสามารถให้น้ำยางได้อยู่ อีกปีถัดมาจนปัจจุบัน เชื้อได้ปะทุระบาดอีกครั้ง สวนยางเสียหายไปกว่า 900,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี และสตูล สวนยางพาราใน จ.นราธิวาส พบการระบาดมากที่สุดคือ ราว 720,000 ไร่ รองลงมาคือ จ.ยะลา โดยเฉพาะในเขตอำเภอรามัน และอำเภอบันนังสตา รวมเสียหายกว่า 90,000 ไร่ พื้นที่อื่นพบประปราย

นายประพันธ์ บุญยเกียรติ ประธานกรรมการการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ตั้งข้อสังเกตถึงการระบาดในปัจจุบัน ครั้งนี้รุนแรงกว่าครั้งก่อน เพราะยอดอ่อนยางโดนทำลาย จนไม่สามารถให้น้ำยางได้ ทำให้น้ำยางสดจาก จ.นราธิวาส ลดลงจากตลาดกว่าครึ่งจากสถานการณ์

ปกติ ที่สำคัญต่างจากครั้งที่แล้ว บริเวณที่แพร่ระบาดหนัก เป็นสวนยางที่ปลูกบนภูเขา และมีความชื้นในอากาศสูง ส่วนสวนยางในพื้นที่ราบ กลับระบาดไม่รุนแรง กยท. จึงได้ร่วมกับกรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนเบื้องต้นสามารถยับยั้งโรคได้ ด้วยวิธีผสมผสานระหว่างสารชีวภัณฑ์ สารเคมี บวกกับกระบวนการจัดการสวนที่ดี

สิ่งที่สำคัญที่สุด พี่น้องเกษตรกรชาวสวนยางต้องหมั่นสังเกตใบยางร่วง ว่ามีร่องรอยของโรคหรือไม่ หากมีแผลที่ใบยาง แสดงว่าต้นยางติดเชื้อแล้ว ให้หยุดกรีดยาง ใส่ปุ๋ยบำรุงต้น แล้วแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ ช่วงนี้ยางเริ่มผลัดใบ เชื้อหยุดระบาดเนื่องจากไม่มีอาหาร จึงเป็นโอกาสเหมาะที่จะกำจัดโรคนี้ให้สิ้น ฉะนั้น กยท.จึงตั้งเป้าภายในเดือนพฤษภาคมต้องควบคุมหรือยับยั้งเชื้อให้ได้...จะเป็นไปได้แค่ไหน รอดูกัน

สะ-เล-เต